

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Difficultas III. Solutio Objectionu[m] communiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

hinc jus inviolabile erit perfectius: quia perfectior potestas: est enim potestas ipsiusmet potestatis, & in ipsam potestas potestatem, consequenter est dominium domini, atque adeo, duplicato titulo dominium. Deinde: quia jus inamissibile trahit secum conjunctionem alius perfectionis simpliciter simplicis: nempe inamissibilitatis: conjunctio autem duarum perfectionum, nexum dicentium, non potest nisi augere perfectionem; sicut unum & unum, non potest facere nisi duo adferente uno & uno, ens & ens: & ab altera parte allata perfectione & perfectione, non potest esse nisi plus perfectionis, supposito quod dicant inter se nexum illarum perfectionum: si enim dicant nexum, dicent rationem perfectibilis & perfectivi, habebuntque se sicut aurum & gemma: nam perfectiones non nexae, non faciunt perfectius, sicut vinum, quando diluitur aqua, non est perfectius, perficitur autem jus perfectione inamissibilitatis. Tum quia. Si Deus injuriari posset, maxime injuriaretur actione peccaminosa, sed illa non injuriatur: quia si illa injuriaretur, vel ideo injuriaretur, quia creatura vellet, quantum est ex illa, laedere jus illius: quamvis illud auferre non possit, vel ideo injuriaretur, quia etiam defacto jus illud auferre posset. Non primum, quia si creatura vellet, quantum est ex illa, auferre à Deo Sapientiam, Providentiam, Aseitatem, non hoc ipso illas perfectiones auferret. Ergo, etiam, quia creatura vellet laedere jus Dei, non hoc ipso jam laederet illud. Non secundum: quia jus Dei est perfectio Dei intrinseca, licet aliquid extrinsecum respiciens. Ergo, à Deo auferri non potest: quia nec aliarum perfectiones similes Dei v.g. omnipotentia providentia &c. auferri à Deo possunt.

Ex quo ulterius, *Colliges.* Cur honor Deo debetur auferri possit? est enim merè extrinsecum bonum Dei, non in ipso met Deo honorato stans, sed in honorante, honorabilitatemque Dei quæ est quid intrinsecum Deo, licet connotativum extrinseci, nemo à Deo auferre potest. Cum autem jus Dei sit potestas intrinseca, inauferibilis erit. Tum quia. Si mihi revelatione non constaret, Deum incarnari posse & mori, deberè dicere illum non posse mori: quia Deum mori, est quid Majestate illius minus, nec habeo rationem demonstrativam, rem ita posse se habere: Ergo, cum revelatione non constet, Deum injuriari propriè, asserendum id non erit, quia etiam injuriari, videtur esse Majestate illius minus, fierique injuriatum, est minorari, & ignobilitari. Tum quia. Si nihil obstat, jus Dei in res creatas debet poni proportionatum suo principio immediato & radici, sicut inductio ostendit in aliis, fundatis in sua radice, urgetque hæc ratio, quia ea, quæ in se aliquid radicat, solet radicare in bonum suum, adeoque, ad sui proportionem, cum radix ideo ponatur, ut se in perfecto statu

contineat: nihil autem perficitur, nisi sibi proportionatis, radix autem juris divini, est vel Aseitas, vel ratio essentiarum perfectissimarum, in ratione essentiarum, quæ ratio trahit secum inamissibilitatem, quam vel ipsa ratio radicis postulat. Si autem radix trahit inamissibilitatem, trahet & dominium Dei, accomodans se suæ radici.

Addo. Habet quidem Deus jus, ut exigit ne peccetur, sed non jus quod amittere potest, & si in creatis esset etiam jus inamissibile, non esset etiam per injuriam læsibile. Unde, quando aliquis redimit apud prædonem vitam, offertque divitias non invitatus, si insuper haberet potestatem expeditam utendi illis sui divitiis, non dando illas si vellet, & si jus in divitiis, inamissibile haberet, non injuriaretur verè. Ergo, nec Deus injuriabitur verè. Tum quia. Si injuriaretur Deus, maxime injuriaretur affectu quo vellet creatura injuriare Deum: maxima enim est injuria, volitio expressa injuriæ. Sed etiam tunc non injuriaretur Deus, quia ex præciso affectu injuriæ Dei, non sequitur injuriari Deum. Quod universaliter in hoc resolvitur: quia si affectui desit aliquid, ne intraspeciem, quam affectat, ponatur, non erit affectus illius speciei: sic, si affectet creatura amare Deum theandricè, non amabit hoc ipso, quia deerit principium ponens actiones in specie theandricarum, nempe persona increata, idque non solum contingit in actionibus bonis, quæ debent, sicut perfectæ, esse ex integra causa; sed etiam in actionibus peccaminosis. Unde, si quis velit peccare omni peccato possibili, non peccabit omni peccato possibili: quia deerit repræsentatio explicita illarum specierum peccati, fundans rationes voliti, deerit autem etiam in præsentia, cum habetur voluntas juris divini auferendi, deerit, inquam, auferibilitas juris.

DIFFICULTAS III.

Solutio Objectionum Communiorum.

OBJECT 1. Lugo de Incarnatione d. 3. n. 55. Habet Deus supremum dominium, ex quo oritur in illo jus prælationis circa omnia nostra opera, quibus, si uti velimus contra Dei jus, committimus injuriam, sicut si servus exigente Domino ejus operam, nolit illam reddere.

RESPONDETUR. Jus non stare in prælatione, posito quod staret; quia non esset jus prælationis auferibile à Deo, non esset jus subiectum injuriæ: haberet enim se ita post injuriam, utpote in auferibile, sicut se habuit ante injuriam, ante autem injuriam, non erat injuria. Alia est ratio servi, quia aufert invito Domino jus in re, quod ipsum in Domino creato est auferibile, nec conjungitur in creatura potestati expeditæ utendi re, prout voluerit.

INSTAT

R. P.
H. M. L. O. D.
la. H. O. W. S. K. I.
Tom. 3. e. 4.
D. VI
G

INSTAT 1. Idem. Deo habente perfectissimum dominium, jus illud Dei potest à nobis lædi exigente v. g. Deo, ex dominio proprietatis; ut cum tali auxilio eliciamus actum amoris, quem non eliciamus: tunc enim verè impedimus Deum ab illo actu, cum illo auxilio obtinendo, ad quem actum non solum secundum se, sed etiam per tale auxilium, habet Deus jus, ratione supremi dominii.

RESPONDETUR. Quando confertur auxilium, non nisi sufficiens v. g. ad amorem, habet Deus jus ad posse actu operationis, & hoc jus illius non violatur, nec aufertur: nulla enim negatione operationis aufertur posse actu operationis, inclusum in auxilio sufficienti, sed negotia Deum exigere, ut habeat tunc jus ad actu operationis: neque enim aliter illud jus procedit, quam dicat prudentia divina, quæ non dicat fore cum auxilio sufficienti actualem operationem. Et cum ad ipsam suppositionem negationis consensus, sit, etiam voluntas Dei requisita suo modo, fit, ut, ponendo auxilium non nisi sufficiens vilius, non habeat jus Deus ad esse actu operationis, quamvis cum hoc stet, ut non nisi culpa creaturæ accadat, cum tali auxilio negatio operationis. Directè autem dici potest, quod tunc impediamus Deum hoc sensu, quia non ponimus actum, qui esset objectum actualis Dominii divini, sed non impedimus auferendo Deo expeditam potestatem illum actum habendi, si vellet; hoc autem requiritur ad injuriam, quia hoc formalis læsionem juris, formalis læsionem potestatis. Mera autem non positio ejus, in quod se extenderet dominium Dei, non formalis injuriam: neque enim injuriatur per hoc Deus, quod aliàs ego possem facere, & non facio.

INSTAT 2. Per auxilium sufficiens, non potest Deus obtinere actus dominium, & hoc ut sit sufficiens, est ex nobis.

RESPONDETUR. Per auxilium sufficiens potest Deus obtinere dominium actus; sed non obtinet actu dominium, nec illi dicat prudentia, quod sit actu obtenturus, consequenter, non lædetur tunc, ulla potestas Dei.

Deinde ut hoc auxilium sit non nisi sufficiens selective, non est hoc ex nobis: hinc quia potest seligere Deus aliud auxilium, manet in Deo expedita potestas; quodque non selegerit, cum sit suppositio consequens, non aufert à Deo potestatem, licet ut auxilium sit non nisi sufficiens, hoc sensu: quia ex nobis est subtractio consensus, licet, inquam, hoc sensu ex nobis sit, quod sit non nisi sufficiens.

INSTAT 3. Hoc ipso, quia hoc auxilio in his circumstantiis non potest Deus capessere dominium actus, hoc ipso, inquam, injuriatur Deus, licet non maneat injuriatus, quia alio auxilio potest id acquirere.

RESPONDEBIS. Non esse injuriatum Deum: quia ipse selegit tale auxilium, & hæc ipsa selectio, non aufert ab illo potestatem seligendi aliud auxilium, quod ad salvandam potestatem expeditam sufficit, sicut sufficit, si manu dextra, sive sinistra possis recipere tuum, si velis.

OBJICIT 2. Ripalda. Deus habet jus strictum dominii in obsequia creaturæ, exigendo illa dominio proprietatis. Ergo, homo ea exhibens potest exercere justitiam strictam, & ea negans, injustitiam.

RESPONDETUR. Negando Antecedens.

INSTAT 1. Materia capax terminandi arbitrium Dei, quæ dominus est, est materia capax justitiæ & injustitiæ. At obsequia creaturæ, sunt materia capax terminandi arbitrium Dei, quæ Dominus est.

RESPONDETUR. Negando Min. Obsequia autem si exigantur titulo dominii auferibilibus, vel acquisibilibus spectant ad justitiam strictam. Ad justitiam autem latiori modo sumptam, spectabunt, si exigantur à dominio inacquisibili & inauferibili: si enim alicui non auferatur dominium, qui injuriatur in dominio? consequenter honestas contenta in illis obsequiis, spectabit ad justitiam latiori modo sumptam.

INSTAT 2. Materia capax contractus & pacti, est materia capax justitiæ strictæ, obsequia autem creaturæ, sunt materia capax pacti.

RESPONDETUR. Materia capax pacti, cui si non satisfiat, auferetur dominium & potestas expedita, est materia capax justitiæ, secus si non auferatur.

INSTAT 3. Justi obsequia re ipsa offerunt Deo, tanquam Domino habenti jus proprietatis, ex motivo satisfaciendi tali juri.

RESPONDETUR. Justi rudiores de isto jure nesciunt, ii qui nostram sententiam tuentur docti, non offerunt hac mente obsequia: quod sit dominus, habens dominium acquisibile, quod tamen requiritur ad justitiam.

INSTAT 4. Homo tenetur ex justitia cavere peccata contra naturalem legem, habetque jus Deus ut homo caveat ea peccata; nec cedere potest hoc jure, nec facere, ut in peccatis ratio injuriæ tollatur.

RESPONDETUR. Præcisa formalitas legis, respicit obedientiam, hinc violatio naturalis legis erit inobedientia, non injustitia; & licet Deus non possit cedere jure suo, ne peccatum, sit illius injuria latiori modo sumpta, non tamen illud jus salvabit, rationem injuriæ strictæ.

INSTAT 5. De facto existit stricta justitia hominis erga Deum, homine ex pacto exhibente obsequia, ut Deus tribuat gratiam & gloriam.

RESPONDETUR. Non intervenire tunc justitiam strictam, idque ex dictis, licet interveniat justitia latiori modo sumpta, quam aliàs explicuimus.

OBJI-

Obicit 3. Suar. de Pœnitentia d. 2. num. 6. Scriptura frequenter vocat peccatum, injuriam Deum, unde & exigit satisfactionem non solum ex charitate, sed etiam ex justitia; scriptura autem debet accipi simpliciter &c. Et si subditus Principi tributum & honorem debet ex justitia, debet & creatura Deo.

Respondetur. Nec appellatur à scriptura peccatum injuria rigorosa, nec ex justitia rigorosa exigitur satisfactio; ne autem simpliciter accipiantur verba scripturæ, obsunt rationes supra allatæ. Subditus ex justitia debet tributum Principi: qui auferit illi potestatem expeditam tributi, non est autem hoc per ordinem ad Deum.

Instat 2. In omni peccato utitur homo re aliena invito Domino: utitur enim suis actionibus, contra arbitrium Dei.

Respondetur. Utitur creatura suis actionibus peccaminosis invito Deo hoc est displicente, sed non invito hoc est carente expedita potestate, ne fiat illa actio.

Obicit 4. Tota hæc doctrina supponit hoc principium: Ex eo Deum injuriari non posse; quia si velit habet expeditam potestatem utendi jure suo, utpote inaufertibili, hoc autem principium non convincit. Nam imprimis, sicut alias perfectiones reperibiles in creaturis, non est necesse ponere in Deo cum imperfectionibus, ita nec jus cum imperfectione amissibilitatis.

Deinde, ostenditur Deum carere interdum expedita potestate: vult enim non esse peccatum, habet potestatem ne sit peccatum, sed ut sit homo sanctus, hanc potestatem non habet expeditam, casu quo de facto non sit sanctus.

Respondetur. Concedo perfectiones Deo & creaturis communes, non debere in Deo poni, cum imperfectionibus; & si in ipso conceptu alicujus perfectionis involvatur etiam imperfectio, tunc jam illa perfectio in Deo poni non poterit; poneretur enim sine suo conceptu. Jam autem jus, ut ponatur in Deo, & quidem cui per injuriam contraveniri potest, debet poni jus amissibile simpliciter, aut jus impedibile, ut habeat Deus expeditam potestatem, si velit. Si enim manet illud tale jus post injuriam, sicut fuit ante injuriam, utpote inamissibile, nulla erit contra jus illud injuria. Negatur ulterius, impediri aliquando in Deo potestatem expeditam, si illa uti velit Deus; quia si velit non esse peccatum, habet expeditam potestatem, ut non sit, & ut sit homo sanctus; tuncque cum actu non extendit dominium suum in Sanctitatem actualem, cujus carentia supponitur, habet adhuc expeditam potestatem, si velit, ad ponendam illam sanctitatem, & ad extendendum suum dominium actuale, in eandem, si velit.

Instat 1. Vel exigente Deo aliquid à creatura, facit illi Deus injuriam; vel non facit? si

non facit, Ergo, habet jus; si facit. Ergo Deus non est, utpote injurius.

Respondetur. Hoc sensu negativo habet jus Deus; quia nemini facit injuriam, sed non hoc sensu, quasi jus habeat, per injuriam auferibile.

Instat 2. Ad jus justitiale non requiritur ejus auferibilitas.

Respondetur. Requiritur implicitè. Si enim sit jus inaufertibile, non erit per injuriam laesibile, ex dictis.

Instat 3. Auferibilitas est, in jure imperfectio.

Respondetur. Esse imperfectionem, sed necessariò innexam juri: sicut castitati innectitur refrenatio motuum sensibilium.

Obicitur 5. Arist. 8. Eth. docet, inter eas personas reperiri justum, inter quas reperitur amicitia. Jam autem inter Deum & hominem, de fide est, dari amicitiam.

Respondetur. Sufficere ad mentem Arist. ut inter Deum & creaturam intercedat justitia, non rigorosa; cum nec amicitia, quæ debet esse inter pares, eaque Aristotelica, inibi reperitur, licet reperatur amicitia Theologicæ.

Argumenta ex Recentioribus.

Obicit 1. quidam. Non potest quidem jus Dei à nobis lædi in omnibus circumstantiis constitutis invito Deo, sufficit tamen quod lædatur invito Deo in aliquibus circumstantiis: licet enim, si Deus velit, possit elicere omnino cum præjudicio nostræ libertatis consensum à nobis, vel si nolit concurrere ad actus peccaminosos, non possemus violare jus Dei: quia tamen in statu libertatis, determinamus nos, ad non servandum jus Dei, peccamus contra jus Dei: nam in hoc, & pro hoc statu, habet Deus jus exigendi actiones nostras à nobis, titulo domini.

Respondetur. Negando lædi tunc justitiam jus Dei, cum salva etiam libertate nostra, habeat expeditam potestatem eliciendi à nobis consensus. Et quamvis ex suppositione v. g. odii, non possimus non elicere odium: quia tamen suppositio illa est talis, quæ accidit, ita, ut haberet Deus potestatem expeditam impediendi, illam suppositionem, si vellet; fit, ut pullulatio illius suppositionis, non auferat Deo potestatem, adeoque & dominium, quod per potestatem definitur.

Instat 1. Idem. Ad hoc ut aliquis censeatur invitatus, non requiritur, ut impediatur, si possit, sed ut prohibeatur, & id esse contra suam voluntatem declaret, & ita, si aliquem, de quo est probabile, quod furetur, permittat Prætor versari in civitate: si tamen præcipiat illi, ne furetur, non eo ipso vult ut furetur; ita etiam in præfenti, Deus, prohibendo peccatum, non utitur quidem

R. P.
H. M. LOD
IA. M. WSKI
Tom 3. ei 4.
D. VI
G

quidem vi despotica, utitur tamen politica, prohibendo ne fiat, adeoque sufficienter ad injuriam.

RESPONDETUR. Concedo ad hoc, ut aliquis dicatur invitus, sufficere ut prohibeat, sed ita, ut tunc non nisi censeatur, contraventio illi prohibitioni, injuria, quando aufert ipsam expeditam potestatem, utendi illo jure; hanc autem nego unquam auferri à Deo. Instantia de prætoris non tenet: quia adhuc jus illius est auferibile, de factoque aufertur, qui si & retineret jus ad actionem, & si veller, expedire posset habere jus in ipsamet actione, certè tunc non injuriaretur.

INSTAT 2. Idem. Si creatura non injuriaret propriè Deum, temerè & irrationabiliter peccator doleret ex motivo justitiæ, maxime ex eo motivo, quòd Dei honorem violaverit, quòd est motivum justitiæ: sicut dolens Paulus, quòd honorem Joannis violaverit, procul dubio id facit ex motivo justitiæ propriè dictæ.

RESPONDETUR. Non est tam obvium, ut homo doleat de peccatis ex motivo justitiæ, quòd si aliquis movetur, non movetur temerè: quia adhuc inter Deum & creaturam datur justitia non rigorosa, probabileque faciunt oppositi, quòd detur rigorosa: consequenter nihil temerè fiet. Rursus, rigorosè loquendo, negatur quòd dolere propter honorem violatum, sit motivum rigorosæ justitiæ, sed contra virtutem debitæ observantiæ, sub qua continetur honor superiorum, dignitasque, est id, cui opponitur formalitas offensæ, jus autem est, cui opponitur formalitas injuriæ. Sed concessio etiam quòd istud motivum sit strictè justitiale, id tum temporis verum est, quando impeditur expedita potestas habendi honorem, si velit, quæ nunquam à Deo aufertur.

INSTAT 3. Idem. Peccata omnia sunt contra honorem Dei. Ergo, contra justitiam. Antecedens probatur. Quia aliàs peccata in Deum essent vel paria, vel inferioris ordinis, quàm offensæ humanæ: solo enim honore læso attolluntur, hinc offensæ Regis præcisè ob aureum furto ablatum, non excedit offensam Pauli, aureo minorati.

RESPONDETUR. Omnia mortalia taxari dignitate divina, non sunt tamen contra justitiam: quia non aufertur Deo expedita potestas habendi illum honorem, si velit. Unde etiam peccator uritur suis potentiis Deo invito hoc est displicente sibi, sed non invito quasi amittente expeditam potestatem. Jam autem præcisæ displicentia, non est injuria.

OBJICIT 2. Perez in materia de Incarn. Peccatum est contra dignitatem Dei, & continet divinæ dignitatis indignam tractationem. At omnis indigna personæ dignæ tractatio, est injuriosa ipsi: officium enim justitiæ distributivæ est, vetare indignam personarum dignarum tra-

ctationem, & unicuique dare id, quod ipsi debetur, secundum dignitatem ipsius.

RESPONDETUR. Præcisus titulus inhonorationis, est quidem reductivè injuria, sed non rigorosè: certè enim dishonoratio, & injuria, definitionibus differunt: nam dishonoratio est oppositio excellentiæ, & injuria, est oppositio juri. Unde etiam & pietas in Parentes, quæ trahit secum honorationem eorundem, non est rigorosè, sed reductivè justitia. Negatur item quamcunque subtractionem honoris, etiam ab inferiori, esse contra justitiam distributivam, sed contra debitam observantiam, tumque est contra justitiam, quando digno ex bonis communibus negatur id, quo dignus est, idque à distribuyente proprio vel alieno nomine, semper tamen, cum titulo alicujus prælationis. Directè autem ad objectionem dici potest, quòd illa personæ dignæ tractatio sit injuriosa, quæ aufert expeditam potestatem utendi honore si velit.

OBJICIT 3. Idem. In creatis, violatio legis Principis humani, potest non esse interdum injuriosa: quia potest aliquid exigere non propter tuendam dignitatem propriam, sed propter v. g. tuendam dignitatem subditorum. Jam autem Deus non potest, facere legem, quin ipse Deus sit finis, cui obligatio potissimum servit. Ergo omnis violatio talis legis erit Deo injuriosa.

RESPONDETUR. Etiam concessio, quòd Deus propter tuendam suam dignitatem principaliter leges ferat, adhuc violatio talis legis non erit strictè injuriosa Deo. Imprimis, quia transgressio legis potius est inobedientia, cum inobedientia per hanc transgressionem concipiatur. Deinde, quia non aufert Deo expeditam potestatem.

OBJICIT 4. Quilibet Legislatores per suam legem acquirit aliquod jus justitiale, vel ad rem præceptam, vel saltem ad promulgationem legis, & exercitium suæ jurisdictionis expeditum, ad puniendam violationem legis. Ergo, cum omne peccatum sit contra legem Dei, per illam legem debet acquirere Deus jus aliquod justitiale, cum hac differentia, quòd Legislatores creatus, possit non desiderare ipsam rem præceptam fieri, propter v. g. emolumentum mulctæ pecuniariæ, à se irrogandæ; secus Deus.

RESPONDETUR. Dum detur peccatum Philosophicum, non omne erit contra legem Dei formaliter, sed quidquid sit de hoc, posita lege, acquirit quidem Deus jus non rigorosè justitiale, acquiritque potius ratione connotati, ita ut hinc ponenda sit doctrina circa acquisitionem, quæ ponitur circa actus Dei liberos, licet verum sit, Deum, dum fert legem, velle semper fieri rem præceptam.

INSTAT Idem. Quando Legislatores creatus ponit legem criminis læsæ majestatis, interponit tunc dignitatem suam, ut offendendam, irrogaturque tunc Principi violatione legis injuria.

injuriam. Jam autem vetans Deus peccata: interponit suam dignitatem.

RESPONDETUR. Interponit quidem Deus nunc suam dignitatem, sed ita, ut oppositio illi facta, non auferat expeditam potestatem, si vellet servandæ suæ dignitatis, quod non habetur in creatis.

OBJICITUR 5. Vera est inhonoratio Dei, quantumvis Deus retineat expeditum jus suæ excellentiæ. Ergo etiam vera erit injuria, etiam si Deus retineat expeditam potestatem: &c.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu Antecedentis, nihil desideratur, ut tunc sit inhonoratio, quæ definitivè est, actualis oppositio excellentiæ. Jam autem, si retineatur expedita potestas utendi, non habetur formalis injuria: quia injuria formalis fit per derogationem juri, non est autem derogatio juri, si habeatur expedita potestas, cum jus ipsum, illam potestatem necessariò importet. Rursus, datur principium, ostendens bonum hoc extrinsecum Dei, quod est honor, posse auferri titulo ipsius extrinseci. Jam autem contra, datur principium, ostendens jus, & potestatem illam, auferri non posse.

QUESTIO III.

De Aliis Subjectis justitiæ.

PRÆMITTO I. Ut perstringatur tota doctrina, de aliis subjectis justitiæ, assumendum est, unum principium Aristotelis & aliud S. Thomæ ut his majoribus prædictis, facile supponantur minores.

Ponit tale principium Aristoteles 5. Eth. 16. Nullius erga sua simpliciter injuria est, possessio autem, & liberi, quoad tantuli fuerint, & non separati, quasi quedam uniuscujusque sunt, at sese ledere eligit nemo, unde nullius erga se injuria est. Sensus est. Nemo sibi ipsi justus, nemo sibi ipsi injustus, ita ut quod ipsum est, vel quasi ipsum, jam non sit contra illud simpliciter injuria, nec erga illud justum, illiusmet ipsius.

Aliud est principium S. Thomæ hic q. 57. a. 4. in Corpore. Jus sive iustum dicitur per commensurationem ad alterum. Alterum autem potest dupliciter sumi, uno modo, quod simpliciter est alterum, sicut quod omnino est distinctum, sicut apparet in duobus hominibus, quorum unus non est sub altero, sed ambo sunt sub uno Principe v. g. Civitatis & inter tales secundum Philosoph. 5. Eth. c. 6. est simpliciter justum. Alio modo dicitur aliquid alterum non simpliciter, sed quasi aliquid ejus existens; Et hoc modo in rebus humanis, filius est aliquid Patris: quodammodo est pars ejus ut dicitur 8. Eth. c. 12. Hæc principia coincidunt. Aristotelicum tamen, significat rationem priorem; quia magis absolutam: ratio enim sui ipsius, quæ talis, absoluta est, usurpaturque ab Arist. ratio autem, esse alterum, est ratio respectiva aliis à se.

PRÆMITTO 2. Hoc, quod est quasi alterum, duo importat, & alteritatem, quandam, & non alter-

ritatem, licet aliunde desumibilem, ne contra dictorium pullulet. Et ita potest dici alteritas in ratione distinctæ realiter naturæ, & non alteritas ratione alicujus conjunctionis physico-moralis, vel merè moralis.

Tres autem fermè sunt classes istius, quasi alteritatis.

PRÆMITTO 3. Quæ sit prima classis, quasi alteritatis. Prima classis est Nascentia qui enim nascitur, hoc ipso, quia nascitur, distinctus est realiter, cum tamen sit decisa substantia generantis, accedatque moralitas investiens utrumque in bona utriusque non est alteritas simpliciter. Expressit hanc quasi alteritatem Arist. 8. Eth. c. 12. Parentes enim, inquit, amant liberos quasi ex illis quidpiam sint. In quo ipso termino exprimit alteritatem quandam. Cum enim nihil ex seipso sit, sicut nec quidquam se ipsum producit, hoc ipso dicunt filii alteritatem. Dicunt etiam quandam non alteritatem, eo quod cum ex illis sint, sunt quasi illi ipsi, quod ibidem inferius his verbis exprimit. Parentes igitur filios ut seipso, amant: qui enim ex ipsis oriuntur, sunt quasi alteri ipsi. Ex quo postea principio, colligit Aristoteles quare magis diligantur à Parentibus filii, quam è converso? & quare specialiter Mater magis diligit filium, præ Patre? Magis, inquit, sciunt Parentes, qui ex se orti sint liberi, quam nati ex illis, se esse genitos: subditque infra, atque bene cur matres magis diligant, etiam pater. Sensus est. Nihil volitum nisi cognitum volitio ergo boni, quæ intercedit inter Patrem & filium, cum innitatur certiori notitiæ, certius enim sciunt Parentes, quod hic à se sit genitus, fit, ut certiore illam notitiam sequatur intensior amor. sed quæ illic ratio amandi? Respondet Arist. proprium enim ei, à quo oritur quidpiam est, id quod ex ipso oritur, ut dens & capillus, & quodlibet ei, qui id habet, illorum autem nulli id, à quo oritur, quasi diceret, causa amandi est nascentia: quod enim oritur per nascentiam, est proprium illius, adeoque quasi seipsum amat, amando illum; potius autem sunt filii Patrum, quam Patres filiorum, ex phrasi Aristotelis.

PRÆMITTO 4. Secundam Classem quasi alteritatis, quæ est conjugatio. Etiam enim conjuges, habent inter se alteritatem quandam, & non alteritatem. Alteritatem quidem: quia conjugium semper est duorum. Et non alteritatem, ratione communionis jurium. Hanc alteritatem rejicit Aristoteles ibidem in id: quia major est communicatio inter conjuges, quam inter cives & Rempubl. ubi tamen reperitur non alteritas, idque probat duplici titulo, tum majoris necessitatis hujus communionis, tum universalitate. Viro item, inquit, & uxori amicitia esse natura videtur: homo enim conjugale magis, quam civile animal est. Deinde universalitatem colligit: quia id etiam animalibus commune est, quod si major est conjunctio inter conjuges quam cives &